



Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2021 07 08
NSMOT 21/07/08/1
Į 21-27304

DĖL TELKIMO VISUOMENEI NAUDINGAI VEIKLAI ATLIKTI TVARKOS APRAŠO PAKEITIMO PROJEKTO

Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas (toliau - NSMOT) susipažino su Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įsakymo „Dėl Telkimo visuomenei naudingai veiklai atlikti tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektu ir pritaria bei palaiko siūlymus, kuriais būtų atsakoma veiklų, turinčių darbo santykiams būdingų požymių, išplečiamas asmenų, kurie nepasitelkiami visuomenei naudingai veiklai, sąrašas ir įtvirtinama, kad šios veiklos nebus organizuojamos paskelbus karantiną.

NSMOT laikosi pozicijos, kad visuomenei naudinga veikla socialinės paramos sistemoje neatliepia bendradarbiavimo, veiksmingumo ir įgalinimo principų, kurie yra numatyti Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme:

1. Iki šiol visuomenei naudinga veikla dažniausiai apima nuolatinius, aplinkos tvarkymo darbus. Toks visuomenei naudingos veiklos organizavimas yra ydingas ir kelia teisinių abejonių, nes turi darbo santykiams būdingų požymių. Vis dėlto, asmenys negauna darbo užmokesčio ir dažnai nesijaučia pilnaverčiais visuomenės nariais. Be to, net atlikdami nuolatinius darbus, žmonės yra uždaromi į skurdo ratą, kuomet sulaukę pensinio amžiaus nėra sukaupę reikiamo darbo stažo. Taigi, siekiant sutaupyti aplinkos tvarkymo darbų sąskaita, nukenčia piniginės socialinės paramos gavėjai - dažnu atveju pažeidžiamiausi šalies gyventojai.
2. Visuomenei naudinga veikla paprastai organizuojama nesigilinant į individualius paramos gavėjų poreikius, jų darbinių kompetencijų ugdymą ir realias įsidarbinimo galimybes. Dažnai aplinkos tvarkymo darbai visiškai neatitinka asmens turimos kvalifikacijos ir neugdo reikalingų gebėjimų, todėl visai nepripusideda prie asmens įgalinimo ir priartinimo prie darbo rinkos. Pernelyg retai išnaudojama galimybė savanoriauti NVO ar išbandyti kitas, asmens įsidarbinimo galimybes atitinkančias profesijas.
3. Visuomenei naudinga veikla prisideda ir prie paramos gavėjų stigmatizavimo, o tuo pačiu - ir prie nepaėmimo problemos gilinimo. Paramos prieinamumo apribojimai buvo akcentuojami 2018 m. Valstybės kontrolės ataskaitoje¹. Atlikti tyrimai² rodo, kad piniginės paramos negauna apie 20

¹ <https://www.vkontrole.lt/failas.aspx?id=2351>

² https://socmin.lrv.lt/uploads/socmin/documents/files/veiklos-sritys/darbas/darbo-rinka/TYRIMAI/I%C5%A1mok%C5%B3%20nepa%C4%97mimo%20ataskaita_2020_05.pdf



Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas

proc. gyventojų, kuriems tokia parama priklauso. NSMOT narių patirtis rodo, kad nepasiturintys gyventojai kartais nesikreipia paramos, nes žino, kad bus pasitelkti aplinkos tvarkymo darbams nepriklausomai nuo jų turimos kvalifikacijos ir gebėjimų, o tai žeidžia jų orumą.

Palaikome Socialinės apsaugos ir ministerijos siūlymus tobulinti visuomenei naudingos veiklos sistemą, bet tuo pačiu akcentuojame ir individualizuotų paslaugų svarbą. Ilgainiui visuomenei naudinga veikla turėtų būti pakeičiama atvejo vadyba, individualių poreikių vertinimu ir jų atliepimu kompleksiškomis, intensyviomis paslaugomis.

Direktorė Aistė Adomavičienė